

730.

KOENIG 204

168.6.

1772.
SPECIMEN

LIBRARY
OF THE
UNIVERSITY OF ILLINOIS

INTERPRETANDI PLATONIS DIALOGI
QVI CRITO INSCRIBITVR

QVOD

AMPLISSIMI PHILOSOPHIORVM ORDINIS AVCTORITATE
IN AVDITORIO MAIORI
PVBLICO ERVDITORVM EXAMINI

SVBMITTIT

ABRAHAM GOTTLIEB RAABE

BERNSTADIO - LVSATVS

PHILOSOPHIAE ARTIVMQVE MAGISTER

ASSVMTO SOCIO

CHRISTOPH GOTTFRIED SAMVEL KOENIG

MEFFERSDORF. LVSAT.

THEOLOG. CVLT.

XXI SEPTEMB. MDCCXCI.

LIPSIAE

EX OFFICINA PEZOLDIANA.

168.6

Subl.

Si quis scriptorem interpretandi in se suscipit negotium: necesse est, ut, quo melius illud gerat, consilium, cui destinata sit interpretatio, perspiciat atque indicet. Mea quidem Platonis dialogi interpretandi ratio nec ad viros doctos, cum litterarum copiis iam ornati sint, nec ad tirones, cum ad eos in sermonis graeci elementis erudiendos libri Platonis non pertineant, spectare potest, sed ad eos iuvenes, qui non solum linguae graecae peritiores, verum etiam a philosophiae studio plane non alieni sunt, certe ab eo non abhorreant. Interpres, si suo munere vult recte fungi, h. e. si facere hoc conatur, ut, quae auctor et sensit et cogitavit, eadem sentiat cogitetque alter, in quo certitur vis atque natura interpretationis, respicere debet ad verba vel dictionem, qua usus est Plato, ad res, quae ab eo propositae sunt, et ad rationem ac modum, quo res tractantur; ex quibus orietur triplex interpretandi ratio, interpretatio grammatica, philosophica, et, quae vocatur, *διωρητική*. Cui muneri ut satisfaciam, omnem operam, quam quidem Fischeri nostri V. C. labor inprimis in grammatica interpretatione leuiorem reddidit, pro virium mearum mediocritate nauabo.

COLLOQUIUM est, nisi vehementer fallor, *mutuus quorundam hominum sermo, quo ea, quae iam sentiunt, cogitant et volunt, declarantur* *). Colloquium ergo, siue DIALOGVS, vt dicitur, in sensu artis, siue Dialogus scriptus, est imitatio colloquii familiaris ac vulgaris, siue accuratius: *repraesentatio actionis cuiusdam, orationis ope, nunc coram per mutuum quorundam hominum sermonem contingentis* **). Scriptor si actionem praeteritam describit, quibus modis talis paulatim exorta est, *narrationem* componit, si autem repraesentat atque exhibet actionem in praesenti contingentem, *dialogum* facit. Quod discrimen positum est partim, vt modo indicaui, in rei tractandae natura atque indole; quod enim narratur, id iam praeterlapsum est, quod autem in dialogo tractatur, id iam fit, et nunc demum esse incipit; partim in forma, qua libellus scriptus exstat, in narratione enim loquitur scriptor, in dialogo autem homines ipsi loquuntur et agunt. Actio praesens si ad mentem

*) Quos animi motus: sentire, cogitare et velle, vt breuiter summatimque dicam, nominare licebit actionem h. e. seriem rerum nunc in animo contingentium; quod non multum differt ab illa Aristotelis definitione lib. Poët. c. VI. vbi dicit: *πράξιν* esse *σύνθεσιν τῶν πραγμάτων* (die Handlung ist eine Reihe von Begebenheiten oder Veränderungen) cum qua consentit Engel, V. C. „Handlung ist dann, wenn wir „eine Veränderung durch die Thätigkeit eines Wesens werden sehen, „das mit Absicht wirkt.“ cf. Prof. Engels Abhandlung: Viber Handlung, Gespräch und Erzählung; in der Neuen

Biblioth. der schönen Wiss. XVI. Band. p 191. und Lessing: Vom Wesen der Fabel, p. 146.

**) *Diogenes Laërtius* dialogum definire studuit L. III. §. 32. Ἔστι διάλογος λόγος ἐξ ἐρωτήσεως καὶ ἀποκρίσεως συγκείμενος περὶ τινὸς τῶν φιλοσοφούμενων καὶ πολιτικῶν, μετὰ τῆς προέδου ἡθοποιίας τῶν παραλαμβανομένων προσώπων, καὶ τῆς κατὰ τὴν λέξιν κατασκευῆς, sed in his verbis potius descriptio, quam definitio reperitur, cum, quod iam *Sigonius* in libello de Dialogo, tom. VI. opp. p. 443. reprehendit, et genus et differentia specifica desint.

mentem solam spectat, h. e. si in mente et per mentem tantummodo sunt res earumque mutationes, efficit *Dialogum philosophicum*, si autem actio simul et potissimum ad externam hominis conditionem pertinet, oritur *Dialogus scenicus*, ein dramatischer Dialog *). Datur et tertium dialogorum genus e philosophicis et scenicis mixtum, *Dialogus philosophico-scenicus*, ein philosophisch-dramatischer Dialog **), ubi res quidem in animo contingunt, sed una ad externam hominum conditionem multum pertinent, ubi mutata hominis indole externa hominis conditio mutatur ***). Et ad hoc tertium dialogorum genus Platonis dialogus, qui inscribitur Crito, pertinere mihi videtur.

In hoc dialogo praesentes exhibentur actiones, tanquam nunc Socrati et Critoni contingentes; imitatur Plato illud colloquium Socratis et Critonis, repraesentat illam illorum virorum dissertationem in custodia institutam, quare Sigonius ****) non male dialogum nominavit dissertationis dialecticae effigiem. Vnde et illud colloquium Socratis atque Critonis in custodia institutum ut Platonici dialogi *fabula* spectari potest. Actio, cum dialogus sit philosophicus, in mente contingit, hinc notiones, opiniones, disquisitio de quadam re; Crito nimirum, quae nunc de forte Socratis cogitat, profert, quae autem, cum etiam dialogus sit scenicus, simul pertinent ad externam conditionem ita, ut Socrati suadeat, ut e custodia effugiat; Socrates suam de eadem re pro-

A 3

fert

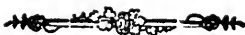
*) cf. Prof. Engels Abhandl. p. 203. 204.

**) cf. Engels Abhandl. p. 224-226.

***) Hinc illa dialogorum diuisio apud Diogen. Laërt. III. §. 32. in διαματινὰς, διμυμηματινὰς et μυμητὰς, cum

in dialogo res praeteritae non narrentur, sed res primum oriantur, mihi non probatur; quod et Diogenes, ut verba sequentia docent, ipse sensisse videtur.

****) cf. Sigonii libellas de Dialogo, tom. VI. oper. p. 471.

fert sententiam negans, se posse e custodia effugere; Crito rogat, ut sibi obtemperet, sententiamque argumentis confirmare studet; Socrates argumentis illius refutatis sua profert, fugam nimirum iniustitiae repugnare civitatisque legibus, se potius rei publicae legibus obedire, adeoque ipsam mortem subire debere. Quae sunt omnes actiones in mente nunc contingentes, quarum una alteram produxit, quarum una sublata altera adesse non potest, quae autem ad externam conditionem id conferunt, ut in custodia maneat mortemque subeat ipsam.

In quibus simul *SUCCESSVM ACTIONIS*, virtutem dialogo necessariam, conspiciamus, qui in hoc positus est: ut videamus actiones ex antecedentibus haud interrupte oriri, priores sequi posteriores; ut perspiciamus, quomodo una notio alteram producat, una enuntiatio alteram aut tollat aut suscipiat; ut omnem videamus viam, qua colloquentes ad hanc illamve rem sententiamque venerint. In dialogis philosophicis, ad quos Platonis plurimi referendi sunt, successus actionis simul est progressus disquisitionis (*Fortgang der Handlung ist Fortgang in der Untersuchung.*) Actionis successum et nostro in dialogo reperiri, nemo negabit. Omnis actionum series bene cohaeret ita, ut altera sublata altera stare nequeat, (quod quidem Ciceroni minus processit *) una sententia alteram facile protulit, omnisque disquisitio nulla re, ab instituto atque consilio plane aliena, perturbata est. Crito, summo mane Socratem in custodia adiens eique annuntians **), mox ipsi esse moriendum, suadet e custodia effugiendum (cap. I. et II.), haec proferens argumenta: se infelicem fore erepto amico, inque malam venturum esse opinionem apud populum, ac si eum servare potuisset, nisi avarus fuisset atque negligens.

Plebis

*) cf. *Engels* Abhandl. p. 217. 218.

**) Quae est totius dialogi summa atque *δixονομία*.

Plebis opinionem non esse respiciendam respondet Socrates, quod autem, cum vulgus homines infelices reddere possit, negatur a Critone, ab illo autem denuo affirmatur. (c. III.) Fortasse, o Socrates, nobis times, ne, si hinc euaseris, nos tui causa puniamur. Sed te liberare nostrum est officium, neque etiam multum pecuniae est, quo te seruare volunt. Nec haec metuas, quo tunc te vertas, quocunque enim veneris, te complectentur, et amici mei in Thessalia habitantes te lubentissime excipient. (c. IV.) Nisi tu effugias, tuum officium ipse negligere mihi videris, quia te liberosque tuos prodis. Totum hoc tuum negotium ne insigni nostra ignavia factum esse videatur, nobis obtemperes quaeso. (c. V.) Consilium studiumque tuum, respondet Socrates, probandum est, si ratione nitatur, semper enim hanc, neque vero opinionem fortunamque secutus sum. (c. VI.) Opinionem autem sapientum, non plebis esse respiciendam, iam vita communis docet, v. c. qui in corporis exercitationibus versatur, non omnium, sed magistri opinionem spectat, quod etiam in nostra causa spectandum est (c. VII.) ita, vt, si nobis recte consulere velimus, vnam veritatem respiciamus, (c. VIII.) vtrum iustum sit, hinc effugere, nec ne, quam rem copiosius nunc consideremus. (c. IX.) Iniuriam inferre nullo modo licitum est atque honestum, neque ultro inferre, neque adeo ei, qui iniuste prior nobis intulerit iniuriam, referre, nam iniuriam inferre est nihil aliud, quam aliis damnum asserre aliosque violare. (c. X.) Equidem igitur violo ciuitatem, si promissis non sto, promisi autem legibus obedientiam. Vbi ergo in leges insurgo iisque inuitis effugio: debilito earum auctoritatem, et violo sic vniuersam rem publicam. (c. XI.) Leges responderent ipsae: tu, Socrates, ipse nobis promissisti, nobis te velle obedire; ciuitas tibi permulta tribuit emolumenta, vitam nimigum, educationem ac institutionem, quo facto tu es noster filius idemque seruus, hinc tibi etiam non paria competunt

petunt iura, immo nobis es obnoxius; accedit, quod patria parentibus ipsis angustior est, cui inde omnis omni in re obedientia praestanda est, quam quidem monere, atque, si quis ab ea laesus esse videatur, corrigere, neque vero vim ei leges transgrediendo afferre licet. (c. XII.) Cuique civi liberum est, civitatem antea cognoscere, et, si ei displiceat, ex ea; quocunque vult, migrare, qui autem manet, assiduitate sua probare videtur rei publicae rationem ac normam, eumque se huius legibus observandis obstrinxisse censemus; atque eum, qui non paruerit, triplicem tunc inferre iniuriam, quod nobis parentibus non obtemperat, nobis educatricibus non obsequitur, denique promissis non stat, neque nos, si errasse videamur, edocet. (c. XIII.) Cui crimini tu, o Socrates, pergerent leges, prae caeteris obnoxius es, quia nostram civitatem prae caeteris probasse visus es, semper enim in ea commoratus es, uxorem in matrimonium duxisti liberosque genuisti. Ipso in iudicio emigrationem tibi eligere poteras, id quod tunc tibi licitum erat, nunc autem prohibitum est, et nunc, ut ipse promissisti, obedire debes. Quod si recusas, temere agis, nam antea rem publicam cognoscere potuisti; semper eam aliis praetulisti; (c. XIV.) amicos tuos in periculum adducis; ubique ut legum corruptor contemptam vitam deges; te reum declarabis suppliciumque commeruisse; molestiam tibi afferes; honesti homines te deridebunt; de iis differere, de quibus antea apud nos dicere consuevisti, amplius non poteris; Thessali adeo, pessimi homines, te contemnent, quia, cum tibi seni tempus vivendi admodum parvum superfit, leges transgressus es; denique liberorum tuorum causam vitam servare non debes, quia amici tui eorum curam certissime gerent. (c. XV.) Obtemperes igitur nobis, o Socrates, melior enim vita, si effugeris, tibi neque hic, neque apud inferos contingit; leges apud inferos, nostrae feroces, te male excipient. (c. XVI.) Haec sunt, Crito, quae mihi de

re incidenti videntur. Si quid habes, quod contra dicas, eloquere, sin minus, desine, immo iustitiae viam, quam Deus monstrat, ingrediamur. (c. XVII.)

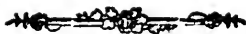
Ex quo actionis successu apparebit, dialogo etiam inesse V N I T A T E M ACTIONIS, quae constat in rerum mutationumque effectuum unitate *), siue planius in illa re et mutatione vna, quam omnes antecedentes effecerunt, in illa actione palmaria, ad quam, ut ad totum, omnes aliae actiones, ut partes, pertinent. Actio haec palmaria, quae colloquio et disquisitione effecta est, in his cernitur: custodiam non esse deferendam inuitis rei publicae legibus, cum sit iniustum, sed iis esse obediendum, adeoque influ ciuitatis mortem subeundam, vno verbo: *obedientiam legibus esse praestandam* **). Cui sententiae Critodemum assentitur verbis huius dialogi postremis, quo consilium, quod Socrates omni disputatione consequi voluerat, nunc consecutus est. Edocuit nimirum Critonem, iniustum esse ei obtemperare atque e custodia effugere, sed potius ciuis esse legibus obedire, in quo simul cernitur PERFECTIO ACTIONIS, quae tunc est, ubi consilium vltimum, quod ex antecedentibus actionibus elucet, consecutum et id perfectum est, quod perfici debuit ***).

CONSILIVM dialogi duplex spectari potest, et consilium Socratis atque Critonis, et consilium Platonis in hoc Socratisque colloquio

*) cf. Engels Abhandl. p. 193 Sulzers Theorie der schönen Künste, sub voce: Einheit. Eschenburgs Entwurf einer Theorie und Literatur der schönen Wiss. p. 126. §. 5. p. 165. §. 3. p. 217. §. 4. (edit. alt. Berol. 1789)

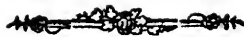
**) Cap. XVI. ab initio verba sunt: *παράνομος ἦμιν* (sc. τοῖς νόμοις) esse debet Socrates.

***) cf. Engel. l. l. p. 195. Sulzer l. l. sub voce: Vollkommenheit.

quo imitando aliisque ad perlegendum proposito. Equidem semper putavi, discrimen esse faciendum inter eos, qui colloquium instituant, et inter hos, qui id siue audiant siue legant. Colloquentes nec ad audientem, nec ad legentem, sed ad se tantummodo respiciunt *). Socrates et Crito, cum inter se colloquerentur, ad neminem respiciebant, nec, quia praeter ipsos in custodia nemo aderat, respicere poterant, nisi ad semetipsos. Consilium autem erat, in id, quod Crito voluerat, custodiam scilicet esse deferendam, inquirere, vtrum hoc salvis legibus fieri posset, nec ne, vtrum legibus esset obediendum et mors subeunda, an leges transgrediendae fugaque vita seruanda? Sed aliud consilium Platonis illud colloquium imitantis esse debuit, cum id litteris consignaret memoriaeque demandaret; respiciebat hic ad lectores, quorum causa potissimum litteris consignabat. Quod igitur Platonis scriptoris fuit consilium, lectoris esse debet *VTILITAS*. Est autem utilitas, quam affert dialogus, haec, vt via, qua quisque colloquentium perueniat ad veritatem, neque vero sola veritas comperta (das Resultat der Untersuchung) monstretur. Nostro in dialogo videmus viam, qua Socrates peruenit ad illam sententiam statuendam, ciuitatis legibus esse obediendum: dubia et quae omnino huic sententiae impedimento esse possunt, a Critone proferuntur, sed quomodo superari possint ac debeant ita, vt firma stet sententia, et vt nos quoque hanc probare amplectique velimus, docetur a Socrate; quo fit, vt fere quisque sibi de huius sententiae veritate persuadeat, quo magis ipse perspexerit, qua via haec sit orta. Cum autem hic dialogus simul sit scenicus, siue, vt supra dixi, philosophico-scenicus, hanc quoque percipimus utilitatem, vt de moribus Socratis rectius iudicare possimus deque eius conditione externa, cur talem se praestit-

*) cf. *Engel* l. l. p. 232. 252. 255.

praeslitterit, cur non sibi consuluerit ipse, cur vitae, cum diutius vivere potuisset, mortem praetulerit; intelligimus nunc, cum vitae prodigium non fuisse, sed, ut ei persuasum fuerit, egisse, eorum, quae vera esse putauerit, constantem tenacemque fuisse, neque vero pertinacem ac libidinosum videmus, cum mori maluisse, quam ea, quae vera et honesta esse ipse cognouisset, falsa et turpia affirmare; perspicimus, opinionem atque sententiam multum valuisse ad externam eius conditionem omnemque viuendi agendique rationem, et, ut breuissimis dicam, cum sic egisse, quia eum sic sensisse atque cogitasse elucet. Quibus omnibus lectoris animus incitatur atque mouetur.

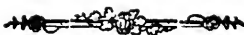
Argumenta ordine disposita afferre, perquam difficile est in Platone *), quae autem nostro in dialogo reperiri possint, haec, quae sequuntur, mihi esse videntur.

B 2

A. AR-

*) cf. *Meiners Geschichte des Ursprungs, Fortgangs und Verfalls der Wissenschaften in Griechenland und Rom.* Lemgo. 1781. 82. tom. II. p. 705.
 „Unter allen griechischen Weltweisen
 „verliert keiner so sehr in Übersetzungen und Auszügen, und also
 „auch in einer allgemeinen Geschichte seiner vornehmsten Gedanken, als
 „Plato. Bei ihm sind Gedanken und
 „Ausdrücke so zusammengeschmolzen
 „und in einander gefügt, daß man sie
 „selten ohne Verletzung oder Zerstörung der ersten von einander trennen kann. Auch wird der Werth

„der Gedanken durch die Schönheit
 „und den Wohlklang der Sprache so
 „sehr erhöht, daß man ihnen ihr
 „Kleid nicht nehmen kann, ohne daß
 „sie, wie es bei allen großen Dichtern und Rednern geschieht, fast
 „ganz unkenntlich werden, und kaum
 „dieselbigen zu seyn scheinen. Hierzu kommt noch dieses, daß im Plato
 „diejenigen Gedanken, die ihn von
 „allen vorhergehenden Weltweisen am
 „meisten unterscheiden, und die auf
 „die Denkart folgendes Geschlecht
 „die meisten Einflüsse gehabt haben,
 „die lächerlichsten Irrthümer sind, und
 „daß

A. ARGVMENTA CRITONIS.

a cap. III — VI.

I. OFFICIUM MEVM EST. Nam

- a) facio iacturam amicitiae. c. III.
- b) facio iacturam famae, in opinionem enim et avaritiae et ignaviae apud populum venio. c. III.

II. OFFICIUM TVVM EST. Nam

- a) ipse te prodis, cum vita seruari possit. c. V.
- b) liberos tuos prodis. c. V.

III. FVGA FACILE PARARI POTES. Nam

- a) argentum, quod, qui te seruare pollicentur, possulant, non multum est. c. IV.
- b) ad Sycophantas placandos non magna opus est largitione. c. IV.
- c) opes meae tibi adsunt. c. IV.
- d) et idem facere plures amici iam parati sunt. c. IV.
- e) quocunque te vertas, reperies amicos. c. IV.

B. ARGVMENTA SOCRATIS.

a cap. X — XVII.

Socrates ad res a Critone sibi propositas sic respondet: consilio huic se obtemperare non posse, cum fuga sit *perfidia* ideoque *iniusta*; quod etiam, vt mihi videtur, duplici probatur argumentatione.

FOR-

„dass man hñgegen die unzähligen
„abgerissenen eben so neuen als wahren
„Bemerkungen, die durch seine

„Schriften zerstreut sind, nicht alle
„auffadeln und mittheilen kann.“

F O R M V L A I.

*Perfidia est iniusta,**Fuga mea est perfidia,**Ergo: Fuga mea est iniusta.*

Perfidia, siue fidem frangere, est: promissis non stare. Promisit autem Socrates ciuitati obedientiam; hinc illae voces hoc in dialogo obuiæ: ὑπέκειν; πειπτόν, ὃ κέλευε ἡ πόλις τε καὶ ἡ πατρίς. c. XII. ὡμολόγεις καὶ ἡμᾶς πολιτεύεσθαι; ἀποδιδράσκεις παρὰ τὰς ξυνθήκας τε καὶ τὰς ὡμολογίας, καὶ ὅς ἡμῖν ξυνέθες πολιτεύεσθαι; ὡμολόγεις καὶ ἡμᾶς πολιτεύεσθαι; νῦν δὲ ἐμμένεις τοῖς ὡμολογημένοις. c. XIV. τὰς σαυτῆ ὡμολογίας τε καὶ ξυνθήκας τὰς πρὸς ἡμᾶς παρβαάς. c. XVI. Ergo obedientia debetur:

PATRIAE, vt MATRI, propter bona mihi vt homini tributa. c. XII.

propter a) vitam acceptam.

b) educationem.

c) institutionem.

PATRIAE, vt CIVITATI propter pactum.

Nemo coactus est ad pactum cum ciuitate. c. XIII. Nam:

antea habuit quisque occasionem ciuitatem cognoscendi. c. XII.*postea*, si ei displiceat ciuitas, quisque potuit ex ea, vbicunque velit, migrare. c. XIII.

Qui non coactus in ciuitate manet, assiduitate sua ei promittit obedientiam. c. XIII.

Quod crimen perfidiae in me GRAVIUS est, quam in aliis.
Nam hanc ciuitatem optimam esse semper iudicaui, quia

- a) in hac vrbe semper mansi. c. XIV.
- b) in ea vxorem in matrimonium duxi liberosque genui.
c. XIV.

Hoc crimen in me TEMERARIUM est. Nam

- a) non coactus sum ad pactum cum ciuitate initum. c. XIII.
- b) semper ciuitatem caeteris meliorem habui, et tamen eam euertere volo? c. XIV.
- c) vitam contentam et molestam agam. c. XV.
- d) me declararem reum. c. XV.
- e) liberis meis ita non prospicitur. c. XV.
- f) me manet fors non melior, iamno peior post mortem.
c. XVI.

Hoc crimen perfidiae, quod et grauius, quam in aliis, in me esset atque temerarium, est *iniustum*, quia damnum affert.

FORMULA II.

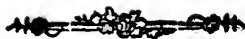
Quod nocet, id iniustum est,

Fuga mea nocet,

Ergo: Fuga mea est iniusta.

Iniustum quocunque modo nocere docetur ab ipso Socrate c. X. his verbis: ἀδικεῖν non discrepare a κακῶς ποιεῖν, quo etiam pertinent haec verba: κακῶς ποιεῖν et κακουργεῖν c. X. ἀπολέσθαι ξύμπασαν πόλιν c. XI et XII. τὰς νόμους καὶ τὴν πατρίδα ἀπολλύειν c. XII et XVI. διαφθεῖραι c. XIV. κακὰ ἐργάζεσθαι c. XVI. Propositio minor sic probatur:

Fuga

Fuga mea nocet:

MIHI

α) *in hac vita*, nam

a) declararem me esse reum. c. XV.

b) vitam agerem contemtam. c. XV.

aa) apud probos, quia leges violavi.

bb) apud pessimos v. c. Thessalos, quia mihi feni paruum tantummodo viuendi tempus superest.

c) vitam agerem molestam, quia amplius de virtute disserere non possem. c. XV.

β) *post hanc vitam*, nam puniar in orco propter perfidiam. c. IV.
c. XVI.

AMICIS, qui tanquam fugae auctores poenas luerent certissime. c. XV.
et XVI.

PATRIAE. Vbi enim effugio, leges sperno, auctoritatem eorum debilito ita, ut et alii ad eas transgrediendas eo facilius adducantur omnisque ciuitas inde corruat. c. XII.

Quum MORVM NOTATIONE veluti fonte, e quo omnia ducant originem, inprimis occupatus esse debeat scriptor: Plato iis, uti semper, et in nostro dialogo omnem dedit operam, ut, cum omnibus hominibus quaedam sint propria, cuiusvis animi indolem depingeret. Omnia, quae fiunt, cum cuiusvis colloquentium moribus bene cohaerent et semper conuenire debent, quia actiones spectari possunt ut effectus, quorum causae in cuiusvis moribus et indole positae reperiuntur. Crito affectus erat summa amicitia, hinc et talis per totum dialogum describitur,

bitur, ut homo in amicum maxime pius. Pietas autem in amico periculo obnoxium in eo spectabitur, ut periculum aut amoveat imminens, aut ex eo amicum eripiat; hinc et talis a Platone depingitur, ut, cum imminens periculum, sententiam scilicet a iudicibus latam, amovere non posset, Socratem morte liberare ita studeat, ut eum e custodia clam educturus sit. Cum eo maior sit amicitia, quo minus sui lucro studeat, immo detrimentum accipiat: et Crito rem omnem familiarem offert, seque ipse exponit periculo haud paruo, maximam nimirum poenam luendi, adeoque supplicium patiendi. Videmus, Critonem esse occupatissimum, et, cum periculum esset in mora, quam maxime urgere Socratem, ut statim, ne tempus praeteriret, sibi obtemperare custodiamque deferere velit; videmus, eum non solum vitae prospexisse, sed etiam curasse, unde et ubi vivere posset; et, cum Socrates valde dubitaret, fugam esse iustam, Crito omnes intendit vires, ut ei fugam persuadeat; hinc, ad animum eius commouendum, liberorum suorum educandorum mentionem facit fugamque ei proponit tanquam officium et sibi et liberis praestandum. Sed quia postulare non potest amicus, ut alter, quae a virtute prorsus abhorreant, agat aut omittat: Crito et sic describitur a Platone, ut Socratem fugam omnino improbantem sequatur, sibi que ipse persuadeat, fugam fore iniustam, et obedientiam reipublicae legibus esse praestandam.

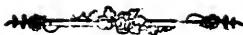
Saepeissime autem rei lucem afferre possumus, si, quae sunt contraria atque dissimilia, coniungimus et consideramus, e qua dissimilium coniunctione, (Contrast *) quam et hic apud Platonem in moribus notandis

*) cf. *Hörm* Grundsätze der Kritik. Gegensatz. *Eschenburgs* Theorie der e. VIII. *Sulzers* Theorie der schönen Wiss. p. 23. §. 32. *nen Künste* sub vocibus: Character et

notandis reperimus, et celerrime et rectissime cuiusvis animum cognoscimus atque mentem. Lentitudo enim Socratis et lentitudo Critonis ardorem colluskant atque fervorem et in dicendo et in agendo, et sic innicem.

Socrates, quod iam aliunde satis constat, erat vir bonus atque honestus, hinc et talis in dialogo nostro describitur, et quidem nunc *ut civis bonus*. Cum autem civi varia officia sint iniuncta: multis modis bonus esse atque dici poterat. Socrates a Platone laudatur, ratione legum rei publicae habita, ut civis legibus omni modo omnique in re obediens. Obedientiam legibus praestandam omnium maximum censebat esse officium, a quo, cum antea non solum de officiis praecepta tradidisset, sed etiam diligentissime ea servasset, et nunc cum non recessurum, immo vel hoc tempore ei satisfacturum esse cogitari expectarique poterat. Nec cohortatio, nec obsecratio amicissimi Critonis enim ab officio abducere poterant, perseverabat potius in obedientia patriae eiusque legibus praestanda, nec vxor et liberi, nec melior fors speranda, nec miseria, nec adeo mors ipsa et certissime et iniustissime subeunda eius virtutem labefactare poterant, maluit omnia perdere, adeoque mortem, licet iniustam, pati, quam leges patriae violare turpiterque vivere.

Amborum mores graphice a Platone notati sunt, concertatio amicorum, quorum alter amicitia maxima, alter officio rei publicae praestando ducebatur, tam pulere depicta est, ut utroque nosser animus moneatur utrumque amet ac veneretur, et ut nos cum Socrate idem noluisse, idemque cum Critone voluisse putemus.

De genere dicendi nunc tractandum est. Refari potest ad GENVS DICENDI MEDIOCRE dialogus noster, quod genus ad libellos de moribus tractandis aptissimum esse videtur *), cum in iis vulgarem quidem sermonem atque tennem, ut eo facilius praecepta a discipulo intelligantur, optemus, et desideremus, sed tamen quodammodo ornatam, ut et animus simul alliciat, delectetur atque moveatur. Omne autem dicendi scribendique genus *sermonem rectum* (reinen und richtigen Ausdruck) postulat, qui cernitur in consensu verborum cum cogitationibus ad loquendi normam, et alias bona dictio vocatur **), quam nostro in dialogo ubique reperimus, vnde et ab omnibus linguae graecae gnaris scriptoribus optimis annumeratus est Plato. Inprimis autem opus est *perspicuitate*, veluti prima virtute, ut recte docuit Quintilianus †), quam magna ex parte efficit rectus sermo ††). Verba in libello nostro ita definite, et res tam clare propositae sunt, ut et verborum occurrentium et rerum propositarum significationem, atque probationis Critonis ac Socratis refutationis sensum atque vim plane intelligamus, et hoc quidem per totum libellum non minus, ac ordinem bene seruatum, ut profecto hic inueniamus, quae de perspicuitate praecipit Quintilianus †††): „propria verba, rectus ordo, non in longum dilatata conclusio, nihil neque desit, neque superfluat. Ita sermo et „doctis probabilis et plenus imperitis erit.“

E qui-

*) cf. *Eschenburgs* Theorie der schönen Wiss. p. 279. §. 4. et *Erneſti* Rhetor. §. 404.

**) cf. *A. H. Sebotts* Theorie der schönen Wiss. tom. I. §. 219—230. (Tubing. 1789) et *Eschenburgs* Theorie der schönen Wiss. p. 281. §. 7 et 8.

†) cf. *Quintil.* institut. orat. l. VIII. c. 2.

††) cf. *Schotts* Theorie der schönen Wiss. t. I. §. 232.

†††) cf. *Quintilianus* l. 1.

E quibus apparet, et de huius dialogi VENVSTATE ATQVE PRAESTANTIA neminem dubitare posse, quicquid enim rectum est atque perfectum, pulcri quid in se habet. Vbi Critonem et Socratem, viros grauissimos, de re maxime graui, qualis est tractatio de officiis rei publicae praestandis, audimus loquentes, quorum sermonibus scientiam nostram augere possumus, aequae praestantiam reperimus, ac in sermonis alacritate venustatem sentimus *). Critonem Socratemque graphice ita depingit Plato, ita inducit loquentes, vt omnia cadant sub oculos, sermone phantasia ita excitatur, vt ipsos fere oculis nostris cernere sermonemque omnem auribus nostris audire putemus. In pulcherrima Critonis et Socratis descriptione quisque legendo audiendove videbit amicitiae ardentissimae picturam, quae cum ita afficiet, vt non modo delectetur, sed etiam animus ad amicitiam excitetur, ad summam obedientiam adducatur, atque adeo iniuriam libentius accipere, quam aliis inferre velit. Et propter pulcram orationis elocutionem dialogus, qui inscribitur Crito, optimis dialogis annumerandus esse videtur et propter res, quae tractantur, cum alias saepe sint subtiles atque argutae, praesertim in iis, in quibus cum sophistis colloquitur auctor, v. c. in Cratylo, Theaeteto, Sophistis, caet: hic autem seuerae, graues maximeque utiles, non quidem e Platonis ingenio, sed vere e Socratis mente profectae reperiantur. Negari quidem non potest, interdum in Platone reperiri orationis tumorem atque fastium, quare etiam reprehensus est a Dionysio Halicarnassensi **), a Longino propter inania verba ***),

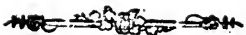
C 2

atque

*) cf. Schott's Theorie. tom. I. §. 167.

***) cf. Longinus *depi. vss.* c. XIX.

**) cf. Dionys. Halicarn. de compos. pag. 160. et XXXII. pag. 178. edit. verbor. VI. 101. et ad Cn. Pompei. Mor.

atque a Plutarcho propter verborum lusum *), in quibus Platonem defendere non conamur, sed hoc in dialogo affirmare possumus, cum in his omnibus plane non peccasse. Verba non sunt nimis quæsitæ, sed eadem, quibus et consuetudo familiaris, quam imitatur dialogus, visa est, et quæ natura rei, de qua tractatur, postulat. Sermo moribus ita accommodatus est, et ita naturalis, ut alia meliora et pulchiora ab iis dici non potuisse videatur. *Ὀμορφία* ipsa tam pulchre inchoata, quam perbelle absoluta est. Critonem enim de se ipso loquentem inducit, se amicitia obstringi, Socratem, amicum dilectissimum servare, in opinionem et avaritiæ et ignaviae venturum esse, sed hæc, cum sint argumenta leuiora, refutantem depinxit Socratem; hinc Critonem graviora proferre iussit, et quidem ab ipsius Socratis officio petita, Socratem nimirum, ait, et se et liberos reddere miseros; nunc Socratem, cum plura, quibus et mentem corrigeret, et animum moueret, proferre non posset Crito, ista refutantem, et certiora eaque meliora docentem adduxit. In his, quæ Socrati de iustitia, de qua pluribus differitur, loquenti tribuuntur ab auctore, est locus totius dialogi pulcherrimus, illa nimirum allegoria, ubi rei publicæ leges Socrati fugienti in via opposcentes et cum eo loquentes inducuntur a cap. XI—XVII. in qua maxima Platonis ingenii solertia luculentissime apparet. Omnis enim oratio allegoriæ ope **) pulchra atque praeclara ita conformatur, ut hac venusta conformatione (seine Wendung) notæ res novæ esse videantur, ideoque animus moueatur vehementius. Quæ ipsa res est in enuntiationibus notissimis, e quorum numero est illa; legibus esse obediendum.

*) cf. *Plutarchus* (edit. Xyland. tom. II. p. 740.) dicit: Πλάτωνι προς. παιζειν διὰ τῶν ὀνομάτων.

**) cf. *Sulzers Theorie der schönen Künste*, sub voce: Allegorie.

dum. Cum autem rei, ut constat inter omnes, quo magis trita est, eo minus ratio habeatur faciliusque ea negligatur, quod etiam Critoni accidisse videtur, quem latere non poterat, legibus esse obediendum, immo hoc oblitum esse, atque neglexisse apparet: Socrates pro lenitate sua rem illam notissimam in Critonis animum reuocare studet allegoriae ope; quae docendi ratio eo maiorem prodit venustatem, quo magis sub sensus cadit leniorque esset videtur, neque vero tristem scholae magistrum indicat. Hoc vnum addere licebit, Platonem, si quis, colloquium hoc re vera non habitum, sed tantum Critoni tributum eiusque nomine insignitum esse, e quibusdam Diogenis Laërtii verbis *) colligeret, *personas aptissimas* consilio suo, quo obedientiam legibus praestandam docere voluerit, elegisse. Si enim Plato praeceptum de obedientia legibus praestanda tradere voluit, Socrati hoc aptissime tribuere poterat, partim quia fuerat omnium tunc sapientissimus, partim quia rem exemplo suo iam confirmauerat; sic et Critonis persona non minus apta esse mihi videtur, tum propter amicitiam erga Socratem ardentissimam **), amicissimus tantummodo homo alteri persuadebit, ut effugiat, eumque hae in re maxime periculosa adiunabit, tum propter opes, quibus instructus erat Crito ***), quia ad hunc conatum pecunia postulatur, ut non solum alios ad hoc consilium persequendum sibi conciliet, verum etiam, si palam fiat, atque in ius vocetur, luere possit poenam. Sed quae in vniuersum de venustate atque huius dialogi praestantia monui, sufficiant, cum de his omnibus, inprimis de venustate e dialogi compositione et ratione oriunda, in observationibus et copiosius, et, ut putem, aptius dici possit.

C 3

M O D V S

*) cf. *Diogen. Laërt.* l. II. 60. et III. 36. ubi hoc colloquium Aeschini tribuitur ab Idomeneo.

**) cf. *Diogen. Laërt.* l. II. c. XIII. §. 1.

***) cf. *Xenophon. Memor. Socr.* l. II. c. IX. et *Diogen. Laërt.* l. II. c. IX.

MODVS ac ratio, quo scriptus exstat noster dialogus, est, ut dicit Diogenes Laërtius *), *χαρακτὴρ ὑφηγητικός*. Duplici enim Plato, ut monet Diogenes, vsus est tractandi docendique modo, et *disquisitione*, (*χαρακτὴρ ζητητικός*) vbi non aperte sententiam indicat, sed aliis interrogandis aliquanto obscurius **) intimum animi sui sensum patefacit, vbi ipse non exponendis his, quae sentit, sed interrogando ***) sententiam suam potius expromit, quam exponit; et *expositione*, (*χαρακτὴρ ὑφηγητικός*) vbi aliquis alieno rogatu aperte †), quid de proposita sentiat quaestione, demonstrat, quod praeter illos dialogos, qui inscribuntur Timaeus, Phaedrus, Phaedo, caet. et in nostro sit. Vt Crito aperte exponit argumenta, quibus fugam commendare studet, ita et Socrates luculenter sua, quae habet, argumenta Critonis rogatu, ut est in fine c. IX. proferens affirmat, consilio suo se obtemperare non posse, sed iustitiam sequi indeque in custodia manere, adeo mortem ipsam pati se debere. Quo in genere tractandi etiam inueniemus aliam argumentandi rationem, ††), syllogismum nimirum, ut schola loquitur, orationem non interruptam, immo perpetuam, (a cap. XII — XVII. est sermo fere continuus) neque, quod fit in illis dialogis, vbi res inquirendo tractatur, acrem et pugnacem, sed quietum sermonem atque remissum.

SCENA DIALOGI, siue locus, quo res fit acta, et tempus, quo disputatio instituta sit, ut in ipso dialogi vestibulo indicetur necesse est.

„ Huius

*) cf. *Diogen. Laërt.* l. III. §. 49.

†) cf. *Sigonius* l. I. pag. 472. et *Aldobrandinus* l. I.

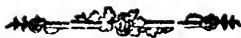
**) cf. *Sigonii* libellus de Dialogo.

opp. tom. VI. p. 472. 473. et 481.

***) cf. *Aldobrandinus* ad Diog.

††) cf. *Sigonius* l. I. p. 472.

Laërt. p. 192. edit. Meibom.

„Huius enim praeteritio officii, ut Sigonius praecipit *), incredibile est, quantum ei sermoni adimat auctoritatis et fidei, ut, cum ea legas, quae nec temporis, nec loci habeant commemorationem, prorsus ut sunt, falsa et ficta esse existimes; sin autem rem cum personis, locis, temporibus consentire intelligas, mirabiliter iis omnibus, quae dicantur, quaeque agantur, assentiaris.“ Interdum Platonem hoc neglexisse, v. c. in Cratylo, idem monet, saepe tamen hoc custodivisse, praeter Euthyphronem, Theagem, Lysidem, et nostro probatur dialogo. Scena est in custodia **) die ante mortem tertia ***), primo diluculo †). Seditur Socrates in custodia quiete dormiens, Crito vero lecto assidens; Socrates deinde expergesfactus amicum, quem sibi assidentem videt, interrogat, unde tam mane veniat; Crito Socratem, quod suam fortem miseram aequo ferre possit animo, admirans respondet, se nuntium maxime molestum et tristem asferre, naudem scilicet e Delo hodie esse venturam, qua reducta ipsi esse moriendum; rogat hinc, ut clam e custodia effugiat, quibus verbis tunc ipsa incipit quaestio.

C A P V T I E T I I.

Duo priora capita dialogi PRAEPARATIONEM continent. Praeparatio autem, ut vocant, sunt illi sermones, qui colloquii instituendi ansam dederunt, a quibus inde ad hanc illamue quaestionem peruenerunt colloquentes. Antiqui scriptores, monente Sigonio ††), hanc praeparationem siue dialogi initium duxerunt aut α) *ab ipsa re*,
vt

*) cf. Sigonius de dialogo. p. 458.

verba desumpta, c. II. Ἡμεῖς κεν τρίτῳ φθίνῃ ἐπιβωλον ἥκοιο.

**) Quod ex his verbis statim ab initio obuius apparet: ὅπως ἡθέλησας σοὶ εἶ τῃ δρασμοτηρίᾳ φύλαξ ὑπακῶσα.

†) Occurrit ab initio c. I. ὅρῳ βαδύς.

***) Id quod docent illa ex Homero

††) cf. Sigonius de Dialogo p 461.

ut Plato de legibus, aut β) *a re longe aliena*, v. c. Plato de re publica, aut γ) *a simili re*, ut Plato in Euthyphrone et Phaedone, quibus et Crito adnumerari poterit. *Præparationem a simili* in hoc positam esse puto, si res, a qua colloquium incipit, colloquentes deducit ad quaestionem quandam coniunctam; si ideae, quae ab initio sermonis in mente sunt, mox alias, illis prioribus affines, excitant, de quibus inde colloquentes vnice et copiose exponunt. Crito custodiam primo diluculo adiens miratur, cur tam quiete dormiret, animi aequabilitatem Socratis mox morituri, quae cogitatio: *Socrates mox moriturus* excitat has: te e custodia liberari seruarique nobis sinas, quae cogitationes ad hanc, quae inde sequitur, quaestionem deducunt colloquentes.

Inscriptio Dialogi exstat haec:

Περὶ Πραγμάτων h. e. *de eo, quod faciendum est* h. e. *de officio*.

Πραγμάτων enim idem est, quod πραγμάτων cap. X. ut et Suidas explicat per haec: δὲ πρᾶγμᾶτιν. Sed cum notio officii sit maxime ampla, neque hoc in dialogo de omnibus officiis homini cuique praestandis tractetur, neque ob breuitatem libelli tractari possit: limitanda est notio, quod et illi viri docti senserunt, qui germanice interpretati sunt: von der Bürgerpflicht; sed et haec notio laxior est, cum Plato non de omnibus ciuium officiis, de virtute politica sic dicta agat, ad quam plura (cf. von Lamprechts Versuch eines vollständigen Systems der Staatslehre. Berlin 1784. p. 82 — 84) pertinent, quam quae hic proferuntur. Equidem ad hoc ciuis officium refero, quo legibus ciuitatis in quacunque re obedire debet, ut adeo iniuria affecto eas transilire non liceat, ergo *ad officium obedientiae legibus rei publicae omni in re adeoque*

iniuria

iniuria accepta habendae; quam quidem notionem verbo inesse totius dialogi argumento firmatur, cum semper redeat sermo huc: quid fieri possit saluis legibus, quid non? Hinc sponte apparet, *περὶ πρακτῆς* h. e. de eo, quod agitur et fit, de quo autem h. l. non sermo est, sed de eo, quod agendum omittendumve est, veram lectionem esse non posse. Virum vero haec inscriptio ab ipso Platone sit profecta, nec ne, haud satis liquet, cum in utramque partem disputari possit. *Alii negabunt* sic: in multis veterum scriptorum libris aut nullas, aut maxime varias reperiri inscriptiones, hinc a grammaticis profectas esse apparere (cf. Perizon. ad Aelian. V. H. praef. p. 30. Glandorf. ad Pythagor. carm. aur. p. 110 — 112. et Fischer. ad Anacr. et Palaephath.) idemque esse in Platonis libris, nam occurri simpliciter *Κράτυλος* apud Athen. II. 1. et Plutarch. t. II. p. 391. in Diogene Laërtio autem I. III. 58. et in aliis libris editis, et ineditis: *Κράτυλος, ἢ περὶ ἐνομμάτων ἐρῶν-τηναι*; porro *Μένων* simpliciter apud Athen. VII. pag. 314. apud Diogenem autem III. §. 59. *Μένων, ἢ περὶ ἀρετῆς*; adeoque duplicem exflare inscriptionem: *Ἴων* in Stephani exemplari inscribi *Ἴων, ἢ περὶ ποιητικῆς χαρακτῆρου, ἢ περὶ ποιητικῆς ἐρμηνείας*, quod etiam nostro in dialogo esse: *Κρίτων, ἢ περὶ πρακτέας*, in aliis libris: *ἢ περὶ δόξης ἀληθῆς καὶ δικαίας*, in aliis: *ἢ περὶ δόξης ἀληθῆς καὶ δικαιοσύνης*. cf. Fischer. ad h. l. *Alii affirmabunt* partim verbis Thrasylli apud Diogenem Laërt. III. §. 57. „διπλαῖς δὲ „*κεῖται ταῖς ἐπιγραφαῖς ἐκάστω τῶν βιβλίων· τῇ μὲν ἀπὸ τῆ „ὀνόματος· τῇ δὲ ἀπὸ τῆ πράγματος*,” partim exemplo non solum Xenophontis dialogi, qui Hiero inscribitur, ubi etiam verbo adiecto *τυραννικῶς*, nisi et hoc Diogeni tribuendum sit, argumentum indicatur, sed etiam Ciceronis graecarum litterarum dili-

gentissimi imitatoris, qui dialogum de senectute et de amicitia et persona principe et argumento inscripsit. Omnis igitur res in medio relinquetur incomperta.

Ἡθικός autem non a Platone profectum, sed ex illa Diogenis dialogorum Platonis distributione ac descriptione (vbi moralibus libellis: Apologiae Socratis, Phaedoni, Phaedro, Symposio, Menexeno, Clitophoni, Epistolis, Philebo, Hipparcho, Anterastis etiam Crito adnumeratur) procul dubio ortum esse videtur, quod sic probari potest α) codd. interdum non habent, v. c. in Phaedonis inscriptione deest, cf. Fischer. ad h. l. interdum variant, v. c. in Ione pro *πειραστικός*, quod est in Diogene, legitur in Steph. exempl. *λογικός*; in Philebo pro *ἠθικός*, quod Diogenes habet, reperitur *πολιτικός*; in ipso Diogenis libro lectio non semper est eadem, v. c. *Κρίσις* a quibusdam *ἠθικός*, ab aliis *πολιτικός* vocatur. β) superuacaneum est, quia antecedit *περὶ πρακτέα*, ex quo iam sponte apparet, dialogum, cum tractet de officio quodam, ad doctrinam de moribus pertinere. Grammatici igitur, ut partim modum tractandi, partim rei tractandae materiam, partim utrumque indicarent (de quo vid. Diogen. III. §. 49 — 51. et Klenkers Werke des Plato. Leingo 1778. tom. I. praefat. p. 21 — 28.) haec verba addidisse videntur. Dialogus noster ad secundum genus pertinet, accepit enim nomen propter materiam ad morum doctrinam pertinentem, quamvis et in numerum dialogorum *πολιτικῶν* referri potuisset.

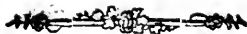
Τηνικάδε, siue, *τηνικά*, vel, quod vsitatus est, *τηνικάῦτα*; et *πηνικά* cum, monente Phrynicho p. 14 certam dici partem indicent, vbique

ubique e verborum serie intelligenda sunt, vt h. l. sequenti *περὶ* sit: *τι τηνικαδε*: quare tam mane? et *πηνίκα* quam mane?

ὄρθρος est *tempus matutinum antelucanum*, Phrynichus pag. 120. *τὸ πρὸ ἀρχομένης ἡμέρας*, ἐν ᾧ ἔτι λύχνοι δύνανται τις *χεῖσθαι*, die Zeit, wo sich Tag und Nacht scheiden, alias: *μήτι ἐπιφωσκάσης ἡμέρας*, vel *λίαν περὶ*. Et cum prima diei pars hoc tempore inciperet, additur: *βαθὺς* (de quo cf. Periz. ad Aelian. V. H. VI. p. 6.) quod est: *primum diluculum, summo mane*, vt etiam, innotente Fischero, occurrat in N. T. Luc. XXIV. 1. Quod tempus (*ὄρθρον βαθύν*) sequebatur *ἀνυγή* s. *ἀμφιλύκη νύξ* (die Morgendämmerung) tunc *πρώτη ἑω, ὑποφαινῶσης ἡμέρας* (die Morgenröthe) denique *ἥλιος ἀνίσχων* s. *γενομένη ἡμέρα* (der helle Tag.) cf. Potters Archacol. t. III. p. 65.

δεσμωτήριον. Athenis tres fuerunt carceres, vt e Platone de Legg. l. X. edit. Bip. tom. IX. pag. 114. constat. Socratem in illum, qui a Platone tertius appellatur, credibile est coniectum fuisse vinculisque alligatum, et quidem compedibus, vt e Platonis Phaed. c. III. patet, sed vtrum fuerit *χοῖνιξ* (h. e. neruus, s. ligna rotunda, in quae pedes, etiam crura, coniiciebantur funibusque constringebantur, quod in N. T. Actor. XVI. 24. *τὸ ξύλον* dicitur, et Lutherus bene vertit der Stock.) an *πέδη* (h. e. pedica, qua crura impediuntur, eine Fußschelle, ein Fußseisen.) haud satis liquet e loco Platonis, de quibus vinculis cf. Potters Archaeol. t. I. p. 269. 270.

ὑπακῆειν est verbum proprium de custodiae ianitore, qui sedet ad fores ibique auscultat, (vt lat. *ab ostio*, s. *ad fores auscultare* apud

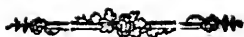

Plaut. Merc. II. IV. 9. Truc. I. 2.) nomina puerantium quaerit, domino nuntiat, fores aperit et intromittit; sic in Xenoph. Sympos. c. I. §. 11. interdum, quod orationis series monstrat, partem huius muneris indicat, ut praeter Phaed. c. III. et h. l. scil. *intromittere*. Cf. Casaub. ad Theophr. pag. 14. Hemsterh. ad Lucian. t. I. p. 40. Bach. ad Xenoph. Sympos. c. I. et Fischer. ad h. l.

θαυμάζω -- *ὑπανῶσα*. Socrates miratur, quomodo custodiae ianitor Critonem intromiserit, cum alias non tam mane aperiretur custodia, quod e verbis Phaedonis constat c. III. „ὄνεύγετο γὰρ ἔπειτα πρῶτον.“ Crito, cur non sit mirum, reddit duas causas: α) ei iam notus sum, saepius enim huc venio. β) mercedulae aliquid ei dare soleo.

καὶ τοι καὶ, non *καὶ τι καὶ* veram esse lectionem, docuit ad h. l. Fischerus. *Καὶ τοι καὶ* habet vim augendae affirmationis ita, ut respondeat lat. *et vero, et vero etiam, atque adeo, et sane etiam*, germanice: *ja was noch mehr; und dann auch noch*.

ἄρτι plerumque significat *nunc demum* i. q. *nūn*, sed apud Atticos est: *paulo ante*, ut Möris dicit: *ἄρτι· εἰ μὲν Ἀττικῶς τὸ πρὸ ὀλίγου*; Timaeus in glossario: *Ἄρτι· πρὸ ὀλίγου χρόνου πεποιημένος*, ubi Ruhken et nostrum laudat locum; opponitur *πάλαι*, ut Apol. Socrat. c. II. et h. l. et construitur, docente Stephano, cum praesenti, quare sequens *ἤκει* pro praeterito sumendum est, ut in Sophocl. Aiac. v. 800 et in N. Test. Ioan. Euangel. IX. 8. Marc. VIII. 3.

ἔτα ir-interrogationibus vel admirationem vel indignationem, vel utrumque significat, lat. *vero?* *sicine vero?* *itane vero?* *nunquarum denn?* *aber warum?* cf. Schol. ad Aristoph. Plut. v. 79. ibique Kuster. et Fischer. ad Apol. Socr. c. XVI. a quo non differt καὶ τα vel ἔπειτα c. IV.

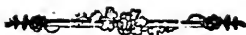
ἐπίτηδες f. ἐξεπίτηδες. Hesych. ἐπιμελές. Suidas: ἐκ σπαδῆς. sic id Homer. Odyf. XV. 28, Xenoph. Cyrop. I. vi. 2.

τρόπος denotat *animi indolem ac mores hominis*, apud nos: *Character*. Nollem de una tantum animi virtute, *de contemtionem mortis* interpretari, et quidem his de causis:

α) *propter loca parallela*. In Plat. Phaed. c. II. Socrates potissimum his in diebus felix dicitur ab Echecrate τᾷ τρόπῳ καὶ λόγῳ ἕνεκα, h. e. propter omnem animi indolem; nam haec verba, cum responsionem Phaedonis complectantur, nihil aliud continere possunt, quam quod erat in Echecratis interrogatione ab init. c. II. sc. τὰ λεχθέντα καὶ πραχθέντα. In Phaed. c. LXV. undecimvirovum minister, ut h. l. Crito, laudat Socratem propter animi indolem ac mores *alias et hoc potissimum tempore* comprobatos.

β) *ubi Socrates a Xenophonte et Platone,*

a) *laudatur*, ibi semper respicitur ad *omnem* animi indolem *omnesque* mores, neque vero ad unam peculiarem virtutem; quod fit in fin. Apol. Socr. apud Xenoph. in Xenoph. Memor. IV. viii. 21. (quo in loco indoles et mores Socratis et brevissime et rectissime exponuntur) et Plat. Phaed. c. LXV. Ergo et h. l. non propter mortis contemtionem a Platone laudatus fuisse videtur.

b) *ubi felix censetur Socrates*, ibi non solum tempus vitae ultimum, sed omnis vita antea facta respicitur, quod de se ipse affirmat ap. Xenoph. Mem. IV. viii. 7. ut et nostro in loco adest ἐν παντί τῷ βίῳ.

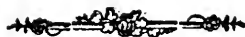
Laudatur igitur felixque praedicatur Socrates etiam h. l. propter indolem ac mores per totam vitam, inprimis autem hac in calamitate servatos. Sensus: *semper te per omnem vitam felicem censui ac praedicaui propter tuam animi indolem tuosque mores, quos nunc luculenter ita probas, ut praesentem calamitatem aequo fortique animo feras.*

συμφορὰ i. q. sequens τύχη παρ᾽ ὅσα scil. mors, ut et in Menex. p. 305. edit. Bip. t. V. Et ἐαδίως καὶ πρῶτος φέρειν τὴν παρεσώσαν συμφορὰν i. q. in Phaed. c. II. de eadem re Plato habet: αἰδέως καὶ γενναίως τελευτᾶν, sine quod statim sequitur: ἔκ ἀγανακτεῖν, εἰ δὲ τελευτᾶν, hilari fortique animo mortem pati.

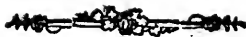
γὰρ cum reddat rationem sententiae modo prolatae ideoque nunc omittae (cf. Clark. ad Hom. II. V. 22. XV. 201. Odyf. II. 276.) e praecedentibus repetendum est: ἐαδίως καὶ πρῶτος φέρω.

πλημμελὲς quasi πλὴν μέλος, inconcinnus, Hesych. ὁ συνωδᾷ λέγει; hinc est omnino: *vitiosum atque indignum*, vnde Hesych. addit. ἀμαρτανών et Phavorinus: ἀμαρτικόν, cf. Ruhnken ad Timaeum. Sensus: *maxime peccarem, si morte commoverer.*

ἀγανακτεῖν Hesych. εἶναι παρὰ Πλάτωνι.

τηλικῆτος. Socrates tunc, vt e cap. XIV. constat, septuaginta annos natus erat. Causas, cur Socrates non moueatur morte, reddit Plato duas: α) *propter senectutem* (ἡ ἡλικία h. l. cf. etiam Xenoph. Mem. IV. viii. 1.) mors non est fugienda neque vita expetenda, senectus enim est maxima molestia, de qua ipse Socrates exponit in Xenoph. Mem. IV. viii. 8. et in Xenoph. Apol. §. 27. β) *propter innocentiam*, iniuste enim mortem pati cogitur, cf. c. XVI. et Xenoph. Mem. IV. viii. 9. et nostro in dialogo c. XVI. Eum iam antea a mortis metu vacasse, e proeliis, quae inivit, elucet, cf. Plat. Apol. XVII. Quae autem de morte alias disputauit, his breuiter continentur. Cum corpus animum perturbet eumque impediatur, quo minus sapientiae studeat: (Phaed. XXI.) mors, quae est liberatio animi a corpore, (Phaed. IX.) non est metuenda, (Apol. XVII.) immo tanquam maximum bonum (Apol. XXXII.) sapientiae virtutisque studio expetenda. (Phaed. XI.) Quare et nunc non commouetur. Accedunt praeter illas duas a Platone nostro in dialogo causas allatas et haec: genius meus, vt aiebat (Plat. Apol. XVII. XXXI. XXXVIII.) me non auocauit; mors est aut somnus aeternus idemque dulcis (Apol. XXXII.) nullaue reperturbatus, hinc non extimescenda; aut migratio in locum meliorem, hinc maxime optanda. (Apol. XXXII.) Accedit etiam, quod animus, cum sit immortalis (Phaed. XVIII. LV et Apol. XXXII. ad fin.) propter virtutis studium ad felicissimum locum migrabit. (Phaed. LXII.) Quamobrem aequo animo sententiam capitalem ferebat Socrates (Xenoph. Apol. §. 27.) eodemque animo erat, cum vndecimvirorum minister ei venenum esse bibendum denunciaret, (Phaed. c. LXV.) et sic etiam sui non dissimilis venenum ipsum bibit. (Phaed. LXVI.)

ἐπιλύεσθαι quod pr. est *soluere, expedire*, denotat h. l. vt Fischerus docuit, *permittere*, vt sensus sit: *neque tamen senectus finit eos et iubet, non commoueri morte.*

ἐς ταῦτα est formula, qua oratio definit et noua incipit, vt etiam ap. Aeschin. dial. III. §. 13. i. q. alias *ἐπὶ*, vt Phaed. c. LXVI. respondet lat. *sunt ista*, vt in Cicer. Quaest. acad. I. c. 3. et de amicit. c. II. Hucusque Plato dixerat: admiratum esse indolem Socratis, imprimis hoc tempore; nunc autem dicit de consilio Critonis, cur tam mane venerit.

ἐν τοῖς βαρύνεσθαι intelligendum est ita: *ἐν τοῖς ἐπιτηδεύουσιν, οἱ φέρει βαρὺ, αὐτοὺς βαρύνεσθαι ἂν ἐνέγκωμι.* cf. Fischer. ad h. l. et ad c. XIV.

το πλεῖον ἐκ Δήλῳ. Res haec est. Cum Androgeus, Minos II. regis Cretensis filius, Athenis operam daret arti gymnasticae intimaque Thesei amicitia vteretur, Aegeus, Thesei pater idemque rex, suspicione correptus interficiebat Androgeum, quo facto Minos Athenienses oppugnatum veniebat. Sed cum Athenas expugnare non valeret, Iouis auxilium implorabat, vt ab illis poenas sumeret. Iupiter precibus eius annuens caritatem pestemque Athenarum incolis immisit, vt, oraculi responsione, in gratiam cum Minoë redire cogerentur, qui cum illis hac conditione pacem confecit atque discessit, vt quouis anno nono (secundum Diod. Sic. IV. p. 305. anno septimo) septenos pueros totidemque puellas mitterent in Cretam Minotauro deuorandos. Querimonia ciuium eorumque miseria commotus sua sponte Theseus ro-
gabat,

gabat, ut, cum tertium conferre tributum deberent, definito tempore simul ipse mitteretur, atque, si saluus cum caeteris rediret, vouebat quotannis dies festos in honorem Apollinis, Dianae Latonaeque in insula Delo celebrandos. Ipse tunc Minotaurum Ariadna viam monstrante interfecit incolumisque sacris in insula Delo peractis rediit Athenas. Cuius rei in memoriam, qua populares ab isto tributo liberauerat, quotannis deinde mittebant Athenienses in illam insulam legatos, ut Apollini, Dianae Latonaeque sacra facerent, quae legatio dicebatur *Θεωρία*, legati *Θεωροί* s. *Δηλιασται*, eorum dux *ἀρχιθέωρος*, navis *Θεωρίς* s. *Δηλιάς*, et qui in Deorum illorum honorem hymnos canebant, *χόρος*. (die Capelle.) Omne hoc tempus ita sacrum habebatur, ut intra huius temporis spatium nullus supplicio afficeretur, quod tunc, cum pridie, quam Socrates capitis damnatus esset, incepisset, triginta dies duravit, (Xenoph. Memor. IV. viii. 2.) intra quos Socrates in custodia vincetus supplicio affici non poterat. Cf. Thucyd. III. 104. Diodor. Sicul. IV. p. 305. Plutarch. vit. Thes. Pausan. I. 27. Mensii Theſeus cap. XI — XVII. idemque de regibus Atticae l. II. c. XVI. Potters Archaeol. (tom. I. pag. 637. Allgemeine Welthistorie tom. VII. pag. 60.

Σύνιον, cuius et in Theaetet. (t. II. p. 53. ed. Bip.) mentio fit, fuit promontorium Atticae ad insulas Cycladas spectans, cf. Pausan. I. c. 1. prope quod situm erat oppidum eiusdem nominis, templumque Minervae. cf. Homer. Odyss. III. 278. Fortasse ad Sunium mittebantur quidam ab Atheniensibus, ut iis annuntiarent, quo tempore navis reditura sit, ut illis legatis in urbem reuertentibus maximum tribuere possent honorem. cf. Emip. Hyppol. v. 790.

Τύχη ἀγαθή i. q. τύχη θεῖα h. e. *quod bene feliciterque vertat*, vt Plautus loquitur Aul. IV. x. 57. et: *quod bonum, faustum, felix, fortunatumque sit*, vt Cicero dicit de Divin. I. 45. Sensus: *cum me oporteat Diis confidere et ab iis maxima bona sperare*: (Xenoph. Mem. IV. III. 17.) *mortem, quae instat, non vereor, immo potius ut bonum appeto eamque mihi gratulor.*

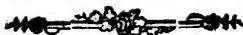
ταύτη Hefych. ἔτως· τέτω τῷ τρόπῳ.

πῆ est: *scilicet, ut constat*, sic et cap. VIII. cf. Fischer. ad Euthyphr. cap. I.

οἱ κύριοι i. q. in Phaed. cap. II. οἱ ἄρχοντες, et in Apol. c. XXVII. et Phaed. c. III. οἱ ἑνδεκα, erant magistratus, quibus iudicio publice damnati tradebantur, vt captiuos custodiendos ac tempore definito a carnifice supplicio afficiendos curarent, fere iidem, quales apud nos *Schöppen*, s. *Blutrichter*, apud Anglos, vt Potter opinatur, *Sherifs*, et apud Romanos, vt monet Lipsius ad Tacit. Annal. V. 9. *Triumviri capitales* (cf. Liv. XI. 23.) E tribu enim, quarum decem erant, legebatur vnus, quibus deinde γραμματεὺς (*Gerichtsactuarius, Gerichtschreiber*) addebatur, vnde nomen vndecimviro-
rum. Cf. Schol. ad Aristoph. Vesp. v. 1103. et Pot-
ters Archaeol. t. I. p. 161.

δέ γέ τοι δὴ h. e. *certe quidem.*

ἐνύπνιον. Grammaticos discrimen hac in re fecisse patet e Macro-
bii commentar. in somn. Scip. I. c. 3. vbi quinque somniandi genera
appel-

appellatur: ὄνειρος, ὄραμα, χηματισμός, ἐνύπνιον, φάντασμα, quod autem discrimen esse nullum, docet ipse locus noster, quo secundum illam diuisionem Plato ponere debuisset χηματισμόν, quia χηματισμός e mente Macrobij est: „cum in somniis parens, vel alia *sancta persona et grauis* seu sacerdos, vel etiam „deus *aperte euentum quid* aut non euenturum, faciendum vitandūne denuntiat.“ Socratem autem saepius somniasse, ipse dicit in Phaed. c. IV. eiusdemque rei exemplum exstat apud Diog. Laërt. III. 7. Opinabatur enim Socrates, deos hominibus futura ostendere auguriis, ominibus, signis, immolationibus (cf. Xenoph. Mem. I. III. §. 3 et 19. et IV. III. §. 12.) quibus et somnia adnumerari possunt, vnde ea, quae per somnia percepisset, vera certissimeque euentura esse putabat, quare et nunc propter hoc somnium sperat fore, vt ipsi tertia abhinc die sit moriendum.

ὀλίγον πρότερον. His verbis additis indicatur, somnium illud Socratem habuisse *post noctem mediam*, alias enim essent *superuacanea*. Somniis autem post noctem mediam (cf. Hom. Odyss. IV. 842. et Horat. I. Sat. X. 31—34.) magnam habebant veteres et recentiores Graeci (cf. Guys literarische Reise nach Griechenland t. I. p. 155.) fidem ita, vt ea a Diis ipsis profecta esse, futura praedicere, et verum certissimumque habitura esse euentum sibi persuaderent. cf. Potters Archaeol. t. I. p. 672—690. Sed res non mira esse, immo naturae conueniens intelligi posse mihi videtur, cum, quae ante noctem mediam videmus per somnium, plerumque spectent ad res die praeterlapso iam peractas, ideoque nobis notissimas, ea autem, quae post mediam noctem videmus, oriuntur e mente perpetuo in somno cogitante semperque res, saepe

nouas (quod et fit, vbi non dormimus) interdum et futuras considerante.

καὶ κινδυνεύεις -- με h. e. *et videris mihi perquam opportune me e somno non excitassē; bene egisti, quod me non excitasti e somno, vbi finem meae vitae perspicere potui.* Nam τις nominibus eleganter additum habet vim intendendi (cf. Zeune ad Xen. Cyrop. I. iv. 27. et Fischer. ad Aeschin. indic.) ita, vt ἐν καρπῷ τινι sit i. q. Phaed. LXIII. ἐν τινι χρόνῳ h. e. *tempore admodum opportuno.*

ἐδόκει. Eadem muliebris species futuri quid annuntians occurrit in Tacit. Annal. XI. 21. et in Sueton. vit. Claud. c. I.

καλὸς καὶ εὐειδής. Καλὸς indicat oris pulcritudinem, vt Xen. Memor. II. vi. 30. et 'Ευειδής formae totius venustatem, hinc Hesych. in voce εὐειδέα· εὐμορφα, sic et Xen. Mem. III. xi. 4. Cum personae in somniis homini apparentes diuinae esse crederentur, describuntur etiam ita, vt quoad speciem multum discriminis esset inter semetipsas et inter homines, vt loquente Plinio VII. Epist. 27. haberent: *propriam figuram.* Hinc in illo Cyri somnio in Xen. Cyrop. VIII. 7. occurrit: κρείττων τις ἢ κατ' ἀνθρώπων. in Dione Cass. LV. 1: γυνὴ γὰρ τις μείζων, ἢ κατ' ἀνθρώπους φύσει; in Sueton. vit. Claud. c. I. species muliebris *humana amplior;* in Tacit. Annal. XI. 21. species muliebris *ultra modum humanum;* in Plin. VII. Ep. 27. muliebris figura *humana grandior pulchriorque,* vt et h. l. καλὴ καὶ εὐειδής. Tribuuntur iis etiam, vt et h. l:

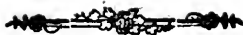
λευκά ἱμάτια (λευκὸν i. q. λαμπρὸν interprete Hesychio) cum candoris calor semper fuerit symbolum gratiae, venustatis, innocentiae, laetitiae et felicitatis, quod fortasse ex eo ortum duxit, quia homini vestibus candidis amicto maior venustas eaque magis naturalis inesse videtur, quam ei, qui varii coloris vestimento indutus sit. Hinc vestimentis candidis indutae describuntur tales personae ut h. l. ita et in Plin. VII. Epist. 27. „venerunt per fenestras in „tunicis albis duo.“ et in N. Test. Matth. XXVIII. 3. coll. Marc. XVI. 5. et Ioan. XX. 12.

ἡματι -- ἴκοιο. Verba haec desumpta sunt ex illo sermone apud Homer. Il. IX. 307 — 430. cum Vlysse instituto. Vlysses enim a vers. 225 — 307. conatus erat inter Achillem et Agamemnonem pristinam restituere amicitiam, cui autem Achilles v. 307 — 430. respondet, se cum Agamemnone amicitiam restituere nolle, sed redituum esse in patriam urbemque Phthiam, quo tertia abhinc die se venturum esse speret. Quae vrbs patria ab Homero nuncupatur *Ερβωλος* quod est 1) *valde glebosus*; ἐρῖ in compositis indicat multitudinem, Hesych. ἐρῖ· πολὺ, μέγα, ἰχυρὸν. cf. Schol. min. ad Homer. Il. X. 305. Rittershus. ad Oppian. pag. 2. et Fischer ad Weller. p. 289. vnde Schol. ad Il. XXI. 154. explicauit per: *μεγαλέρβωλος*. 2) *pinguis* Hesych. εὐχαιὸς i. q. εὐχαιὸς; hinc 3) *fertilis* ut h. l. Quod Achillis dictum ad se ita applicat Socrates, ut sensus sit: *ut Achilles apud Homerum tertia die in Phthiam fertilissimam, patriam suam, se redituum esse sperabat, ita et tu, Socrates, tertia abhinc die in locum beatorum, patriam tuam, peruenies.* Hoc autem loco 1) patriam Socratis intelligi debere 2) eamque esse locum post mortem beatissimum, apparebit luculenter

a) *ex ipsa comparatione.* In Homeri loco sub Phthia intelligitur patria, nam v. 363. dicitur *Φθίην ἐκοίμην*, pro quo v. 393. est *οἶκαδ' ἱκώμευ*, coll. v. 428. Ergo et locus, quo venturus sit Socrates, talis esse debet, quales fuit Achillis. Hanc patriam vero esse locum post mortem beatissimum patet b) *e Socratis doctrina.* Animus enim interire non poterat (Phaed. c. XXVIII.), sed migrat in locum eximium, purum, re vera, ut ipse dicit (in Phaed. c. XXIX.), ad bonum sapientemque Deum; ibi est igitur patria ibique semper habitat animus, hac in terra non manet, vita hic agenda est peregrinatio (cf. Aeschin. dial. III. 3. *παρεπιδημία τις ἔστιν ὁ βίος*, et in Apol. Platon. c. XXXII. *μεταβολή καὶ μετοίκησις τῆς ψυχῆς*, paulo post: *ἀποδημῆσαι εἰς ἄλλον τόπον*) in meliorem locum, ubi tunc, tanquam in patria semper manebit. Quamvis alii, quos lege apud Fischer. ad h. l. aliter explicuerint: haec tamen nostra sententia satis firmata esse videtur.

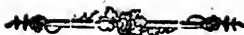
ἄτοπον respondet lat. *ineptum*, Hesych. *ξενὸν*; hinc omne, quod est *absōnum*, *inauditum*, *nouum*, *mirabile*, Suidas: *θαυμάσιον, παρὰ δόξον, ἀνυπολόγητον διόν, ὃ μὴ ἐστὶ τοπᾶσαι*, et sic h. l. *somnium plane insolens et mirabile*, ein ganz sonderbarer Traum. Quam in rem laudandus est libellus: Von den Visionen und Ahndungen. Leipzig. 1777. Somnia, Cicerone iam monente de Divin. II. 60 et 71. non tam *ἄτοπα* esse videntur; causae enim, quae somnium efficiunt, reperiuntur modo in corpore; (cf. lib. laud. pag. 216.) modo in cuiusvis natura propria s. temperamento sic dicto; (cf. l. l. p. 223 — 226.) modo sola in mente ita, ut ea, quae antea cogitauerit, nunc in somno aut persequatur, aut denuo repetat, (cf. l. l. pag. 221.) quod iam Claudianus docet in praefat. ad l. III. de raptu Proserp.

„Omnia quae sensu voluntur vota diurno,
 „Pectore sopito reddit amica quies.
 „Fundo gaudet amans, permutat nauita merces,
 „Et vigil lapsas quaerit auarus opes.“

Cum autem causas semper non perspiciamus, saepius ἄτοπα esse possunt; quare assentior Vnzeri dicto: „die ganze Lehre von Gespenstern, Gesichtern und Erscheinungen ist in der Weltweisheit als ein unbekanntes Land anzusehen, worinn man weder Beweise noch Widerlegungen suchen darf.“ cf. D. Vnzers Sammlung kleiner Schriften. t. II. pag. 443. Hoc autem Socratis somnium non tam ἄτοπον dici, immo potius naturaliter explicari posse mihi videtur. Socrates non ignorabat, sibi esse moriendum; de morte cogitabat sermonesque de morte animique immortalitate instituebat. Inter has cogitationes obdormiuit, et nunc in somno, vbi phantasia omnes ideas et imagines, quas antea habuit, non raro reuocat, visum ei apparet eique versum hunc ex Homero acclamant. Diem, quo ipsi esset moriendum, non tam remotum aut ipse, aut ab aliis scire poterat. Hinc, cum Homerum praecipue amauerit, facile in mentem ei venire poterat fortuna Achillis, (ipsius quodammodo similis) qui etiam mox in locum meliorem se venturum esse dicebat, et quidem ille versus, quem die praeterlapso fortasse saepius recitauerat, quare eum nunc in somno recitare audit. Eodem modo illud Bruti memorabile visum apud Plutarch. vit. Bruti. c. LII. et Flor. IV. 7. explicari potest, ut et Cassius ibi fecit.

ἐναργές. Hesych. ἐναργη· δῆλα, φανερά, βέβαια, ἀσφαλῆ.
 Suidas: φανερόν, et Etymol. M. σαφές καὶ πρὸ ἐφθάλμων.
 Somnium ἐναργές est illud, cuius praedictio ita patet, ut facile
 intelli-

intelligatur. Veteres enim putabant, somnium, in quo persona alba veste induta appareret, bonum esse. cf. Hippocrat. libellus peculiaris de insomniis t. I. sect. IV. pag. 44 — 49. edit. Foef. et quidem p. 48. Plures libellos somnia explicantes nominavit auctor libri: Von den Visionen und Ahndungen, p. 230 — 239.

Quam si scenam ipsam propius consideramus, pulcherrimam esse dicemus. Amicissimus Crito venit ad Socratem amicum et praeceptorem primo diluculo primumque diei negotium duxit; pecuniam dat ianitori; ut sese intronittat; inuenit Socratem quiete dormientem, quae imago cuiusque dormientis habet fere semper pulchri quid, cum nobis hominem ostendat hoc tempore felicem; accedit, quod Socrates, quamvis mox moriturus, quiete dormit; Crito dormientem non excitat, ut ~~somno~~ *somno* dulci quam longissime fruatur amicus; Socrates autem malit se citius excitatum. De eo, quod Crito refert, naue[m] eodem die redituram ideoque cras sibi moriendum esse, non mouetur, immo huncce diem sibi gratulatur ipse; sed cur die sequenti sibi non esse moriendum existimet, conicit e somnio quodam proxima nocte viso, quod inde narratur. Quae omnia ita sunt comparata, ut lectoris animum et afficiant et magnopere delectent.
